

STORMEN EN STRANDINGEN

Nood op de kust van Egmond, Bergen en Schoorl

BERT BUIZER

P.C. Hooft schrijft in 1642 in zijn *Vaderlandsche Historiën over de Allerheiligenvloed van 1570: 'Het Hondsbos, een bolwerk van eyke paalen, met metaale blooken gehaayt, met yzer geankert, met zwaare key-steenen belast; werd tot drie plaatsen gesloopt, en om verre gesmakt, door 't geweld der golven'.*

En dan, 21 december 1954, de storm brult in de nacht, gonst het in de kustdorpen '--hij heeft zijn twee rooien voor, hij heeft zijn twee rooien --', stuurloos strandt het Panamese Liberty-schip 'Katingo' juist voor Bergen aan Zee, om daar vervolgens ruim twee maanden te blijven liggen--

Dit zijn zomaar twee aspecten van de zomertentoonstelling in het gemeentemuseum 'Het Sterkenhuis' te Bergen NH. Vijf thema's - klimaat, stormen, kustafslag en strandingen van schepen en dieren - vormen de kern.

Ingegaan wordt op de klimatologische achtergrond van de verhoogde stormvloedfrequentie gedurende de 15^e t/m de 19^e eeuw. Vele zware stormen teisterden onze kust. Dankzij nauwgezet historisch onderzoek kennen we vaak precieze beschrijvingen van onder andere de St-Elisabethsvloed (1421), waarbij een deel van

de kerkinventaris van de kerk te Petten via de toenmalige Rekere aanspoelde bij de Bergense buurtschap Sanageest. Een half jaar later bleek dat zich in het hostievat, dat zich in het kistje bevond, een stof zat die de kleur had van geronnen bloed. Het bloed van Christus was verschenen en daarmee het mirakel van Bergen, tot ver in de twintigste eeuw herdacht. Ook aan de Cosmas- en Damianusvloed (1509), de Allerheiligenvloed (1570), de zware storm van 1825, de watersnood

van 1916, de Februaristorm (1953) en de Crocusstorm (1990) wordt aandacht besteed. Vele documenten (prenten, kaarten, tekeningen en rapporten), verbonden door deskundig samengestelde teksten, leveren een boeiend beeld op.

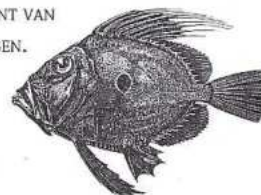
De kustafslag wordt heel aanschouwelijk onder de aandacht gebracht. Drie oude tekeningen geven de teloorgang van Egmonds kerk weer. Een serie foto's toont de duinafslag na de Crocusstorm van 1990 en van de zandsuppletie-activiteiten nadien. De vitrine 'archeologie' toont de vroegste bewonersactiviteiten.

Een ander aspect van stormen zijn de scheeps- en dierstrandingen. De 'Wassenaar' (1827), de 'Ulysses' (1877), de 'Prince George' (1921) en de 'Katingo' (1954) zijn enkele van de tientallen strandingen, vanaf 1647 bekend. De biologische strandjutter noteerde onder andere vinvis, bruinvissen, potvis, lederschildpad, zonnevis en knotszakpijpen.

Ook van de strandingen zijn fraaie documenten en voorwerpen te zien. Een vitrine met restanten en foto's van dieren completeert het beeld van de stormen en strandingen van de drie kustgemeenten.

Voor deze tentoonstelling werden vele originele documenten in bruikleen afgestaan. Tot de hoogtepunten behoort een serie vroeg 18^e eeuwse prenten van gestrande schepen in gewassen inkt van Jacob Admiraal, uit Deens bezit en voor het eerst in deze vorm in het buitenland tentoongesteld! Van harte aanbevolen! Het Sterkenhuis, Oude Prinsweg 21, Bergen NH., t/m 2 september. Dinsdag - zaterdag, 13.00 - 17.00, zondagen (2 juli t/m 20 augustus) 13.00 - 17.00 uur. Catalogi beschikbaar.

DRS. D.A.G. BUIZER IS CONSULENT VAN STICHTING DUINBEHOUD IN BERGEN.

Vanaf juli tot en met november zijn er in de loop der jaren vele duizenden zonnevissen aangespoeld (illustratie uit tentoonstellingsboek "Stormen en Strandingen").

Op 21 december 1954 strandde de "Katingo" op het strand vlak voor Bergen aan Zee. Het schip was in ballast varende van Rotterdam op weg naar Hamburg (foto: collectie Bert Buizer).

